

<https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-4>

How to Cite (Style APA):

Yablonska T., Vernyk O., & Haivoronskyi H. (2023). Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire. *Insight: the psychological dimensions of society*, 10, 66–89. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-4>

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Яблонська Т., Верник О., Гайворонський Г. Українська адаптація опитувальника Brief-COPE. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2023. № 10. С. 66–89. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-4>

UDC 159.9.072-044.332(477)

Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire

Українська адаптація опитувальника Brief-COPE

Received: August 03, 2023

Accepted: October 30, 2023

Tetiana Yablonska

Doctor of Psychology, Professor,
Department of Developmental Psychology
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Ukraine

t_yablonska@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-7272-9691>

Oleksiy Vernyk

PhD of Psychology, Senior Researcher,
Leading researcher,
Laboratory of environmental psychology
H.S. Kostyuk Institute of Psychology
of the National Academy
of Educational Sciences of Ukraine, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-0572-2005>

Hlib Haivoronskyi

Bachelor of Psychology,
Faculty of Psychology
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Ukraine
<https://orcid.org/0009-0001-4285-9732>

Тетяна Яблонська

доктор психологічних наук, професор,
кафедра психології розвитку
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, Україна

t_yablonska@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-7272-9691>

Олексій Верник

кандидат психологічних наук, старший
науковий співробітник,
провідний науковий співробітник,
лабораторія екологічної психології
Інститут психології імені Г. С. Костюка
НАПН України, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-0572-2005>

Гліб Гайворонський

бакалавр психології,
факультет психології
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, Україна
<https://orcid.org/0009-0001-4285-9732>

Abstract

The purpose of the research was to adapt the Brief-COPE (Carver et al., 1997) into Ukrainian. In the current conditions of military aggression, it is increasingly important to study its consequences for the mental health of millions of Ukrainians, in particular, to

Анотація

Мета роботи полягала в адаптації психодіагностичної методики Brief-COPE (Carver et al., 1997) українською мовою. В сучасних умовах військової агресії зростає актуальність вивчення її наслідків для психічного здоров'я мільйонів українців, зокрема, досліджень стратегій подолання стресу, що дасть

Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire

investigate strategies for overcoming stress, which will allow developing effective methods of psychological assistance. The Ukrainian version of the Brief-COPE (Carver et al., 1997), which is widely used worldwide, will give the opportunity to use it practically in psychodiagnostics, as well as the possibility of conducting comparative studies. **Methods.** The Brief-COPE questionnaire was translated from English into Ukrainian by two bilingual psychologists using the reverse translation method. The study sample consisted of 192 respondents aged 17 to 44 years ($M=23.12$, $SD=6.32$), mostly students and young working adults. The survey was conducted through the online service Google Forms. The respondents were offered a situational version of the methodology; the retest took place 10-45 days after the test. Also, the respondents were offered the Stress Coping Inventory (SVF120, Janke et al, 1985) in the adaptation of N. Vodopianova. The data were analyzed using statistical data processing packages SPSS, JAMOVI; the following *methods* were used: descriptive statistics, scale reliability analysis, confirmatory factor analysis (CFA), exploratory factor analysis (EFA) and correlation analysis (Spearman's coefficient). Reliability was investigated on the basis of Cronbach's model with the calculation of the alpha coefficient of consistency. **Results.** The results of the study indicate a fairly good consistency of the data obtained with the basic theoretical model of the methodology, with the exception of some scales, which correspond to the data of foreign studies on certain controversy of the factor structure of the Brief-COPE. The content validity test revealed a significant number of strong correlations. A high level of test-retest reliability of the adapted tool has been revealed. The results of the obtained data are compared with the data of foreign studies using Brief-COPE. **Discussion and conclusions.** The test of the psychometric characteristics of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) showed a fairly high internal validity and reliability of the adapted methodology. Thus, it can be argued that the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) can be used in studies to measure an individual's coping behavior. **Keywords:** coping strategies, adaptation, Brief-COPE, personality, dispositional coping, situational coping.

Introduction

The full-scale war in Ukraine has been going on for more than a year and a half, resulting in human losses, and physical and mental trauma for a significant number of people. The unprecedented scale of military aggression and its consequences

можливість розроблення ефективних засобів психологічної допомоги. Українська версія методики Brief-COPE (Carver et al., 1997), широко застосовуваної у всьому світі, дасть можливість практичного використання з метою психодіагностики, а також можливість здійснення порівняльних досліджень. **Методи.** Переклад опитувальника Brief-COPE з англійської мови на українську виконано двома психологами-білінгвами методом зворотного перекладу. Вибірку дослідження склали 192 респонденти віком від 17 до 44 років ($M=23.12$, $SD=6.32$), переважно студенти та молоді працюючі дорослі. Опитування здійснено через онлайн-сервіс Google Forms. Досліджуваним було запропоновано ситуаційний варіант методики; ретест відбувався через 10-45 днів після тесту. Також опитуваним було запропоновано Stress Coping Inventory (SVF120, Janke et al, 1985) в адаптації Н. Водоп'янової. Аналіз отриманих даних здійснено за допомогою пакетів статистичної обробки даних SPSS, JAMOVI; використано *методи*: описові статистики, аналіз надійності шкал, конфірмаційний факторний аналіз (CFA), експлораторний факторний аналіз (EFA); кореляційний аналіз (коефіцієнт Спірмена). Надійність досліджено на основі моделі Кронбаха з обчисленням коефіцієнту узгодженості альфа. **Результати.** Результати дослідження свідчать про досить хорошу узгодженість отриманих даних із базовою теоретичною моделлю методики, за винятком окремих шкал, що кореспондується із даними зарубіжних досліджень щодо певної дискусійності факторної структури Brief-COPE. Перевірка змістової валідності показала значну кількість сильних кореляцій. Виявлено високий рівень тест-ретестової надійності методики, яка адаптувалася. Здійснено порівняння результатів отриманих даних із даними зарубіжних досліджень із використанням Brief-COPE. **Дискусія і висновки.** Перевірка психометричних характеристик української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997) показала достатньо високу внутрішню валідність і надійність адаптованої методики. Таким чином, можна стверджувати, що українська версія методики Brief COPE inventory (Carver, 1997) може використовуватися у дослідженнях для вимірювання копінг-поведінки особистості. **Ключові слова:** копінг-стратегії, адаптація, Brief-COPE, особистість, диспозиційний копінг, ситуаційний копінг.

Вступ

Повномасштабна війна в Україні триває вже понад півтора року, що призводить до людських втрат, фізичної та психічної травми значної кількості людей. Безпрецедентний масштаб військової агресії та її наслідків

means that a significant number of both military and civilians need professional help from mental health professionals. In these circumstances, psychological research aimed at studying coping strategies and helping people overcome trauma is becoming increasingly important (Garfin et al., 2018).

In recent decades, the study of stress and coping strategies has attracted considerable attention of researchers. At the same time, certain methodological difficulties, such as different approaches to understanding the nature and types of coping, and thus the variety of psychological tools, make it difficult to study coping and compare the results of different studies. Among the most well-known psychodiagnostic instruments of coping strategies are the Folkman and Lazarus Coping Questionnaire (1988), based on the distinction between two coping mechanisms (problem-focused and emotion-focused coping); the Strategic Approach to Coping Scale (SACS) (Hobfoll et al., 1994); the COPE Inventory (Carver et al., 1989), the Brief-COPE (Carver, 1997), and others.

The instruments developed by C. Carver et al. (1997) are actively used in psychological research and have been adapted into different languages. In modern conditions, it is of special interest to adapt the Brief-COPE questionnaire into Ukrainian as a short and convenient psychodiagnostic tool that will allow Ukrainian psychologists to study the peculiarities of overcoming stress and traumatic situations during the war in order to take this data into account when planning and implementing psychological assistance.

The purpose was to adapt the Brief-COPE (Carver et al., 1997) into Ukrainian (situational version).

Methods

Methodology. Coping is understood as an individual's use of cognitive and behavioral strategies to manage the demands of a situation or reduce negative emotions and conflicts caused by stress. Thus, we can speak of coping behavior as conscious, controlled, adequate, and aimed at effectively overcoming a stressful situation.

There are problem-focused, emotion-focused, and meaning-focused coping strategies

зумовлюють те, що значна частина як військових, так і мирного населення потребує професійної допомоги спеціалістів сфери психічного здоров'я. У цих умовах зростає актуальність психологічних досліджень, спрямованих на вивчення стратегій подолання, допомогу людині виходу із травми (Garfin et al., 2018).

Упродовж останніх десятиліть вивчення стресу та стратегій його подолання привертало значну увагу дослідників. Водночас певні методологічні труднощі, зокрема різні підходи до розуміння природи та видів подолання, а відтак і різноманіття психологічного інструментарію, ускладнюють дослідження копіngu та співставлення результатів різних досліджень. Серед найбільш відомих інструментів психодіагностики копіng-стратегій слід згадати опитувальник способів подолання Фолкман та Лазаруса (1988), побудований на основі розрізнення двох механізмів подолання (копіng, фокусований на проблемі, і копіng, фокусований на емоціях); Шкала подолання (SACS) (Hobfoll et al., 1994); інвентар COPE (Carver et al., 1989), Brief-COPE (Carver, 1997) та інші.

Інструменти, розроблені С. Carver et al. (1997), активно використовуються у психологічних дослідженнях, здійснено їх адаптації різними мовами. У сучасних умовах становить інтерес адаптація українською мовою опитувальника Brief-COPE як короткого і зручного інструменту психодіагностики, що дасть можливість українським психологам вивчати особливості подолання стресу і травматичних ситуацій під час війни для того, щоб урахувати ці дані при плануванні й реалізації психологічної допомоги.

Метою була адаптація психодіагностичної методики Brief-COPE (Carver et al., 1997) українською мовою (ситуаційна версія).

Методи

Методологія. Копінг розуміють як використання особистістю когнітивних і поведінкових стратегій для керування вимогами ситуації або зменшення негативних емоцій і конфліктів, викликаних стресом. Таким чином, можна говорити про копіng-поведінку як усвідомлену, підконтрольну, адекватну і спрямовану на ефективне подолання стресової ситуації.

Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire

(Folkman & Lazarus, 1988). Problem-focused coping involves actively addressing the stressor and seeking a solution, while emotion-focused coping involves regulating emotions related to the stressor. Meaning-focused coping involves the search for positive meaning in the context of life's realization. Endler and Parker (1990) identified the main styles of coping: problem-focused (making efforts to solve the problem) and emotion-focused (concentrating on one's own emotional experiences), as well as avoidance orientation (performing substitute tasks or seeking social contacts) (Endler & Parker, 1990; 1994).

Coping strategies depend on various factors, such as age and gender, individual characteristics, and the nature of the stressor. In many studies, coping is viewed through the prism of the dichotomy of dispositional and situational strategies or styles; there are other dichotomies of coping, such as engagement or avoidance strategies; active or passive coping; proactive or reactive; social or individual (Tang et al., 2016; Solberg et al., 2022). At the same time, despite their prevalence, dichotomous models of coping are often criticized for their simplistic nature; instead, it is argued that coping is a multidimensional construct and a simple dichotomy cannot explain the complexity of the coping process (Carver et al., 1989; Carver & Scheier, 1994; Solberg et al., 2022). The model by C. Carver et al. (1997) reflects the understanding of coping strategies as a combination of, on the one hand, certain stable coping tendencies (dispositional coping), and on the other hand, methods used in a particular stressful situation (situational coping). Therefore, coping strategies are considered as a result of the interaction of the characteristics of the individual and the situation. At the same time, different types of coping strategies can have different effects on a person depending on the nature of the stressor and individual characteristics. For example, problem-focused coping strategies may be more effective in managing acute stressors, while emotion-focused strategies may be more effective in managing chronic stressors or situations in which a person has limited control (Carver & Connor-Smith, 2010).

Виокремлюють стратегії подолання, орієнтовані на проблему, фокусовані на емоціях, а також подолання, фокусоване на смислах (Folkman, Lazarus, 1988). Копінг, орієнтований на проблему, передбачає активне звернення до стресора та пошук розв'язання, тоді як копінг, фокусований на емоціях, передбачає регуляцію емоцій, пов'язаних зі стресором. Копінг, фокусований на смислах, передбачає пошук позитивного сенсу в контексті реалізації життєдіяльності. Ендлер і Паркер (1990) виокремили основні стилі копінгу: проблемно-фокусований (докладання зусиль для вирішення проблеми) і емоційно-фокусований (концентрація на власних емоційних переживаннях), а також орієнтацію на уникнення (виконання замінних завдань або пошук соціальних контактів) (Endler, Parker, 1990; 1994).

Копінг-стратегії залежать від різних факторів, таких як вік і стать людини, індивідуальні особливості, природа стресора. У багатьох дослідженнях копінг розглядається через призму дихотомії диспозиційних і ситуативних стратегій або стилів; наявні й інші дихотомії копінгів, зокрема стратегії залучення або уникнення; активний або пасивний копінг; проактивний або реактивний; соціальний або індивідуальний (Tang et al., 2016; Solberg et al., 2022). Водночас, незважаючи на поширеність, дихотомічні моделі копінгу часто критикують через їх спрощеність; натомість стверджують, що подолання – це багатовимірна конструкція і проста дихотомія не може пояснити складності процесу подолання (Carver et al., 1989; Carver, Scheier, 1994; Solberg et al., 2022). Модель С. Carver et al. (1997) відображає розуміння стратегій подолання як комбінації, з одного боку, певних стійких тенденцій копінгу (диспозиційний копінг), а з іншого боку, методів, які використовують у конкретній стресовій ситуації (ситуаційний копінг). Тож копінг-стратегії розглядаються як результуючі взаємодії характеристик індивіда та ситуації. При цьому різні типи копінг-стратегій можуть мати різний вплив на людину залежно від природи стресора та індивідуальних особливостей. Так, стратегії подолання, фокусовані на проблемі, можуть бути більш ефективними для керування гострими стресовими факторами, тоді як стратегії, фокусовані на емоціях, – в управлінні хронічними стресовими факторами або ситуаціями, в яких особа має обмежений контроль (Carver, Connor-Smith, 2010).

The COPE inventory was proposed by C. Carver et al. (1989), it includes 60 items that are grouped into 15 strategies. The methodology can be used in different versions: a dispositional version: respondents indicate to what extent they usually perform certain actions when under stress; situational versions, in which respondents indicate to what extent they did it over a certain period in the past or to what extent they performed the specified action over a certain period until now. The COPE factor structure consists of four factors: 1) problem-focused coping; 2) emotion-focused coping; 3) social support-seeking coping; and 4) avoidant coping. Research results confirm the reliability and validity of the COPE methodology; it has been adapted into many languages, including Ukrainian (Kovalenko, 2018).

Later, the Brief-COPE inventory including 28 questions that require responses on a 4-point Likert scale was created (Carver, 1997). The Brief COPE can also be used in different ways to diagnose both dispositional and situational coping strategies. Thus, the response options for the dispositional version range from “1” (“I haven’t been doing this at all”) to “4” (“I’ve been doing this a lot”); for the situational version – from “1” (“I haven’t done this”) to “4” (“This is exactly what I have done”) (Carver, 1997). The Brief-COPE includes 14 subscales: self-distraction, active coping, denial, substance use, use of emotional support, use of instrumental support, behavioral disengagement, venting, positive reframing, planning, humor, acceptance, religion, and self-blame. These subscales can be categorized into three higher-order dimensions: problem-focused coping; emotion-focused coping; and avoidant coping. The methodology is tested and valid, and actively used in modern research (Baghoori et al., 2022; Rajesh et al., 2022; Van Gils, 2022; Weeratunga et al., 2022, Abdul Rahman et al., 2021, Mackay et al., 2021). Internal reliability for subscales ranges from $\alpha = 0.57$ to $\alpha = 0.90$ (Carver, 1997). At the same time, the factor structure of the Brief COPE remains controversial (Tang et al., 2016; Solberg, Gridley, Peters, 2022, Fernández-Martín et al., 2022). The toolkit has been adapted into different languages, including Slovak (Halamová et al., 2022), Spanish (Fernández-Martín et al.,

Запропонований С. Carver et al. (1989) інвентар COPE включає 60 пунктів, які об’єднано в 15 стратегій. Методику можна використовувати в різних варіантах: диспозиційна версія: респонденти зазначають, якою мірою вони зазвичай здійснюють певні дії, перебуваючи у стресі; ситуаційні версії, в яких опитувані вказують, наскільки вони насправді це робили протягом певного періоду часу в минулому або якою мірою вони здійснювали зазначену дію протягом певного періоду до теперішнього часу. Факторна структура COPE складається з чотирьох факторів: 1) подолання, зосереджене на проблемі; 2) копінг, зосереджений на емоціях; 3) копінг, зосереджений на пошуку соціальної підтримки, 4) уникнення проблеми або пов’язаних з нею емоцій. Результати досліджень підтверджують надійність і валідність методики COPE; вона адаптована багатьма мовами, зокрема, українською (Коваленко, 2018).

Пізніше був створений Brief COPE inventory (Carver, 1997), який включає 28 запитань, що передбачають відповіді за 4-бальною шкалою Лайкерта. Brief COPE також можна застосовувати у різних варіантах – для діагностики як диспозиційних копінг-стратегій, так і ситуативних. Так, варіанти відповідей для диспозиційної версії – від “1” (“я взагалі цього не роблю”) до “4” (“саме це я роблю”); для ситуаційної версії – від “1” (“я зазвичай цього не робив”) до “4” (“це саме те, що я зазвичай робив”) (Carver, 1997). Brief COPE включає 14 підшкал: активне подолання, планування, позитивний рефреймінг, прийняття, гумор, звернення до релігії, використання емоційної підтримки, використання інструментальної підтримки, самовідволікання, заперечення, вираження емоцій, вживання психоактивних речовин, поведінкове розмежування та самозвинувачення. Ці підшкали можна класифікувати за трьома вимірами вищого порядку: подолання, орієнтоване на проблему; подолання, орієнтоване на емоції; уникання подолання. Методика є апробованою та валідною, активно використовуваною в сучасних дослідженнях (Baghoori et al., 2022; Rajesh et al., 2022; Van Gils, 2022; Weeratunga et al., 2022, Abdul Rahman et al., 2021, Mackay et al., 2021). Внутрішня надійність для підшкал коливається від $\alpha = 0,57$ до $\alpha = 0,90$ (Carver, 1997). Водночас факторна структура Brief COPE залишається дискусійною (Tang et al., 2016; Solberg,

Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire

2022), Italian (Bongelli et al., 2022), and French (Caporossi et al., 2022).

Participants. The initial total sample size of the researched was 192 people aged 17 to 44 ($M=23.12, SD=6.32$), mostly students and young working adults.

Variables. The variables were the scales of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) and the Stress Coping Inventory (SVF120, Janke et al, 1985) in the adaptation of N. Vodopianova (2009).

Procedure and tools. The study used: a system of general scientific methods – theoretical: analysis, generalization, systematization, and interpretation of scientific sources; empirical method – a survey using psychodiagnostic tools; mathematical and statistical methods of data processing.

The Brief-COPE (Carver, 1997) and the Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al, 1985) in the adaptation of N. Vodopianova (2009) were used to measure coping strategies for stressful life events. The Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) was adapted in two stages: language adaptation of the questionnaire, which was carried out through bilateral translation by bilingual psychologists. After that, a comparative expert evaluation of the obtained English and Ukrainian versions of the questionnaire was carried out and the Ukrainian version of the questionnaire was agreed upon (see Appendix). All questions of the questionnaire were provided to respondents in Ukrainian. The Ukrainian version of the Brief COPE also consists of 28 statements to be answered on a Likert scale from “1” to “4” in the situational version. All items of the questionnaire are grouped into 14 scales following the original version.

The research was based on ethical principles (confidentiality, voluntary participation, informed consent).

Organization of the survey. The survey was conducted using the Google Forms service and was distributed by sending links to the survey on social networks and messengers (Facebook, Telegram, Viber). The data collection took place in two stages: the respondents took a test, and 10-45 days later, a retest. The survey was conducted from September 25, 2022, to April 14, 2023.

The study of coping strategies faces several methodological problems – from the tendency

Gridley, Peters, 2022, Fernández-Martín et al., 2022). Інструментарій був адаптований різними мовами, зокрема словацькою (Halámová et al., 2022), іспанською (Fernández-Martín et al., 2022), італійською (Bongelli et al., 2022), французькою (Caporossi et al., 2022).

Учасники. Первинний загальний обсяг вибірки досліджуваних склав 192 особи віком від 17 до 44 років ($M=23.12, SD=6.32$), переважно студенти та молоді працюючі дорослі.

Змінні. Змінними були шкали методик Brief COPE inventory (Carver, 1997) та Stress Coping Inventory (SVF120, Janke et al, 1985) в адаптації Н. Водоп'янової (2009).

Процедура та інструменти. У дослідженні використано: систему загальнонаукових методів – теоретичних: аналіз, узагальнення, систематизацію та інтерпретацію наукових джерел; емпіричний метод – опитування з використанням психодіагностичних методик; математико-статистичні методи обробки даних.

Для вимірювання стратегій подолання стресових життєвих подій використано Brief-COPE (Carver, 1997) та опитувальник Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al, 1985) в адаптації Н. Водоп'янової (2009). Адаптацію української версії Brief COPE inventory (Carver, 1997) здійснено у два етапи: проведення мовної адаптації опитувальника, яка була здійснена шляхом двостороннього перекладу психологами-білінгвами. Після цього здійснено порівняльну експертну оцінку отриманих англійських і українських версій опитувальника та узгоджено український варіант анкети (див. Додаток). Усі питання опитувальника були надані респондентам українською мовою. Україномовна версія Brief COPE також складається з 28 тверджень, на які необхідно відповісти за шкалою Лайкерта від “1” до “4” в ситуаційній версії. Всі пункти опитувальника згруповані в 14 шкал відповідно до оригінальної версії.

Дослідження базувалося на дотриманні етичних принципів (конфіденційність, добровільність участі, інформована згода).

Організація дослідження. Дослідження проведено за допомогою сервісу Google Forms, поширення відбувалося шляхом розсилки посилань на опитування у соціальних мережах та месенджерах (Facebook, Telegram, Viber). Збір даних проходив у два етапи, досліджувані пройшли тест, а через 10-45 днів – ретест.

to understand coping in a dichotomous paradigm to the difficulty of taking into account the nature of stress and the extent of its impact on a person (Schwarzer & Schwarzer, 1996). In particular, the specifics of a stressful situation and its cognitive assessment affect how people cope with it, so the strength of the situation's impact on a person is an essential factor. Therefore, there is a question of the correct measurement of the effects of various stressful situations (actual and hypothetical), taking into account the parameters of the situation. Our research examined the coping strategies of individuals in a situation of stress caused by military aggression. Although the stress factor was the same, due to the life circumstances, the depth of the stress experience, its impact on the individual could differ significantly (e.g., loss of loved ones, destruction of the home, forced migration, etc.) The research does not take into account the specifics of the situation and the strength of its impact on the individual; at the same time, dispositional coping factors also had an impact, so taking into account the specifics of the situation and the weight of heterogeneous factors is one of the debatable aspects of the research and at the same time its perspective.

Statistical analysis. Software applications used: SPSS version 23 statistical data processing package and Jamovi version 2.2.5; Microsoft Excel version 2019 for primary processing of exported data and charting; methods: descriptive statistics, scale reliability analysis, and confirmatory factor analysis (CFA) to test the effectiveness of the model that forms the factors of a given structure, exploratory factor analysis (EFA) to identify the structure of the scales of the adapted methodology and compare its compliance with existing factor structures; correlation analysis (Spearman's coefficient). Descriptive statistics included frequency distributions and contingency tables, sample means, standard deviation, measures of kurtosis, and skewness. Reliability was investigated on the basis of Cronbach's model with the calculation of the coefficient of consistency α . Factors were identified using the principal component method, with varimax rotation and Kaiser normalization.

Опитування здійснювалося з 25 вересня 2022 року по 14 квітня 2023 року.

Дослідження копінг-стратегій стикається з низкою методологічних проблем – від тяжіння до розуміння копіngu в дихотомічній парадигмі до складності врахування природи стресу та міри його впливу на людину (Schwarzer, Schwarzer, 1996). Зокрема, специфіка стресової ситуації та її когнітивна оцінка впливають на те, як люди справляються з нею, тож істотним чинником є сила впливу ситуації на особу. Відтак постає питання коректного вимірювання впливів різних стресових ситуацій (фактичних і гіпотетичних), врахування параметрів ситуації. У нашому дослідженні вивчено копінг-стратегії особистості в ситуації стресу, викликаного військовою агресією. Хоча фактор стресу був однаковий, але життєві обставини, глибина переживання стресу, а відтак його вплив на індивіда міг значно відрізнятися (наприклад, втрата близьких, руйнування домівки, вимушена міграція тощо). У дослідженні не враховано специфіку ситуації та силу її впливу на індивіда; водночас диспозиційні фактори подолання також мали вплив, тож врахування специфіки ситуації та ваги різнорідних факторів становить один із дискусійних аспектів дослідження і водночас його перспективу.

Статистичний аналіз. Використано: *програмні застосунки:* пакет статистичної обробки даних SPSS version 23 та Jamovi version 2.2.5; Microsoft Excel version 2019 для первинної обробки експортованих даних та побудови діаграм; *методи:* описові статистики, аналіз надійності шкал, конфірмаційний факторний аналіз (CFA) з метою перевірки ефективності моделі, що утворюють фактори заданої структури, експлораторний факторний аналіз (EFA) з метою виявлення структури шкал методик, яку адаптували, і порівняння її відповідності наявним факторним структурам; кореляційний аналіз (коефіцієнт Спірмена). Серед описових статистик було використано частотні розподіли та таблиці спряженості, вибірккові середні, середньоквадратичне відхилення, міри ексцесу і асиметрії. Надійність досліджувалася на основі моделі Кронбаха з обчисленням коефіцієнту узгодженості α . Виокремлення факторів здійснювалося методом головних компонент, з варімакс-обертанням з нормалізацією Кайзера.

Results

We present descriptive statistics and reliability results of the Ukrainian adaptation of the Brief-COPE inventory (Carver, 1997). Tabl. 1 shows the means and standard deviations for each scale of the test.

At the next stage, we calculated the internal consistency coefficient (Cronbach's alpha) for each of the investigated scales of this questionnaire (Tabl. 2). It is known that the closer the coefficient

Table 1: Descriptive statistics of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Таблиця 1. Описові статистики української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Coping strategies Копінг-стратегії	M	SD
Problem-focused Проблемно орієнтовані	2.71	.54
Active coping Активне додання	2.90	.75
Use of instrumental support Інструментальна підтримка	2.61	.86
Positive reframing Позитивний рефреймінг	2.35	.89
Planning Планування	3.00	.76
Emotion-focused Емоційно орієнтовані	2.43	.43
Use of emotional support Емоційна підтримка	2.81	.84
Venting Вираження емоцій	2.57	.75
Humor Гумор	2.22	.91
Acceptance Прийняття	3.23	.71
Self-blame Самозвинувачення	2.62	.71
Religion Релігія	1.77	.89
Avoidant Уникаючі	2.01	.50
Self-distraction Самовідволікання	2.90	.78
Denial Відмова	1.96	.87
Substance use Вживання речовин	1.62	.86
Behavioral disengagement Поведінкове розмежування	1.58	.67

Notes: M – mean of the distribution; SD – standard deviation of the distribution.

Примітка: M – середнє розподілу; SD – середнє квадратичнє відхилення розподілу.

Результати

Наводимо описові статистики та результати надійності української адаптації Brief COPE inventory (Carver, 1997). У табл. 1 представлено середні показники та стандартні відхилення за кожною шкалою тесту.

На наступному етапі було обчислено коефіцієнт внутрішньої узгодженості (альфа Кронбаха) для кожної з досліджуваних шкал методики (табл. 2). Як відомо, чим ближче значення

Table 2. Internal consistency of the scales of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Таблиця 2. Внутрішня узгодженість шкал української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Coping strategies Копінг-стратегії	Cronbach's α α Кронбаха
Problem-focused Проблемно орієнтовані	.73
Active coping Активне додання	.65
Use of instrumental support Інструментальна підтримка	.82
Positive reframing Позитивний рефреймінг	.75
Planning Планування	.70
Emotion-focused Емоційно орієнтовані	.65
Use of emotional support Емоційна підтримка	.76
Venting Вираження емоцій	.53
Humor Гумор	.75
Acceptance Прийняття	.54
Self-blame Самозвинувачення	.66
Religion Релігія	.78
Avoidant Уникаючі	.67
Self-distraction Самовідволікання	.55
Denial Відмова	.68
Substance use Вживання речовин	.92
Behavioral disengagement Поведінкове розмежування	.67

value is to 1, the more consistent the scale is considered to be. Different psychometric manuals give different standards of α values for acceptable consistency, mostly greater than .70; the coefficient cannot be lower than .50. On the other hand, it is known that as the number of scale items increases, the coefficient of internal consistency increases. Thus, in the case of the short version of the test, when each scale includes two questions, it was expected that the internal consistency coefficients would be generally lower compared to the full version of the questionnaire.

коефіцієнту до 1, тим шкала вважається більш узгодженою. У різних довідниках із психометрії називають різні стандарти значень α для прийнятної узгодженості, здебільшого більше .70; при цьому коефіцієнт не може бути нижчим за .50. З іншого боку, відомо, що при збільшенні кількості складових шкали, коефіцієнт її внутрішньої узгодженості зростає. Таким чином, у випадку короткої версії тесту, коли кожна шкала включає два запитання, було очікувано, що коефіцієнти внутрішньої узгодженості будуть у цілому нижчими порівняно з повною версією методики.

Table 3. Factor loadings of the confirmatory factor analysis of the scales of the Ukrainian version of the Brief-COPE inventory (Carver, 1997)

Таблиця 3. Навантаження факторів конфірмаційного факторного аналізу шкал української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Factor Фактор	Indicator Показник	Estimate Оцінка	SE	Z	P
Self-distraction Самовідволікання	QS1	.622	.0598	10.4	< .001
	QS19	.54	.0574	9.42	< .001
Active coping Активне подолання	QS2	.605	.0482	12.55	< .001
	QS7	.595	.0497	11.99	< .001
Denial Відмова	QS3	.725	.0544	13.34	< .001
	QS8	.702	.0567	12.38	< .001
Substance use Вживання речовин	QS4	.876	.0507	17.27	< .001
	QS11	.777	.0475	16.35	< .001
Use of emotional support Емоційна підтримка	QS5	.787	.0434	18.13	< .001
	QS15	.687	.0452	15.2	< .001
Use of instrumental support Інструментальна підтримка	QS23	.768	.0442	17.37	< .001
	QS10	.791	.0415	19.07	< .001
Behavioral disengagement Поведінкове розмежування	QS16	.619	.0439	14.12	< .001
	QS6	.489	.041	11.93	< .001
Venting Вираження емоцій	QS9	.535	.0576	9.28	< .001
	QS21	.552	.0566	9.75	< .001
Positive reframing Позитивне переформатування	QS12	.684	.0538	12.72	< .001
	QS17	.86	.0576	14.93	< .001
Planning Планування	QS14	.639	.0477	13.39	< .001
	QS25	.636	.0489	13	< .001
Humor Гумор	QS18	.976	.0677	14.41	< .001
	QS28	.637	.056	11.36	< .001
Acceptance Прийняття	QS20	.526	.0542	9.72	< .001
	QS24	.517	.0551	9.38	< .001
Religion Релігія	QS22	.712	.082	8.68	< .001
	QS27	.874	.0964	9.07	< .001
Self-blame Самозвинувачення	QS13	.693	.0655	10.58	< .001
	QS26	.629	.0578	10.89	< .001

Note: SE – standard error, Z – Fisher's test value; p – significance level.

Примітка: SE – стандартна похибка; Z – значення критерію Фішера; p – рівень значущості.

While analyzing the data, it is noteworthy that the number of scales with a coefficient of agreement higher than .65 is 14. The most consistent was the Substance Use scale (.92), and the least consistent was the Venting scale (.53).

The 14-factor base model was tested using confirmatory factor analysis. The factor loadings are presented in Tabl. 3, which shows that all factors are quite well consistent.

The compliance indices of the Ukrainian version of the Brief COPE are shown in Tabl. 4.

Table 4. Results of confirmatory factor analysis of the scales of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Таблиця 4. Результати конфірмаційного факторного аналізу шкал української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Test for Exact Fit Індекс точної відповідності	χ^2	464
	df	259
	p	< .001
Fit Measures Міра відповідності	cMin/df	1.792
	CFI	.941
	TLI	.914
	RMSEA	.0467
	RMSEA 90% CI (Lower)	.0398
	RMSEA 90% CI (Upper)	.0536

Note: df – degrees of freedom; CFI – comparative fit index; TLI – Tucker Lewis index; RMSEA (CI) – root mean square error of approximation (95.0% confidence interval).

Примітка: df: ступені свободи; CFI: індекс порівняльної відповідності; TLI: індекс Такера Льюїса; RMSEA (CI): середньоквадратична помилка апроксимації (95.0% довірчий інтервал).

From the data in Table 4, we can conclude that the obtained data correspond to the specified factor structure: the normalized χ^2 does not exceed 3, which indicates the impossibility of rejecting the null hypothesis regarding the best basic factor model; the CFI index, which indicates the correspondence to the null model through the calculation of covariance matrices, has a value close to 1 (.941); the situation is similar to the TLI index; the root mean square error of the approximation is significantly less than .05, which indicates the satisfactory nature of the given structure.

При аналізі отриманих даних привертає увагу те, що кількість шкал, у яких коефіцієнт узгодженості більший за .65, становить 14. Найбільш узгодженою виявилася шкала “Вживання речовин” (.92), найменш узгодженою – “Вираження емоцій” (.53).

У результаті конфірмаційного факторного аналізу було перевірено 14-факторну базову модель. Факторні навантаження наведено у табл. 3, з якої видно, що усі фактори є досить добре узгодженими.

Індекси відповідності української версії методики Brief COPE inventory наведено у табл. 4.

З даних табл. 4 можна зробити висновок про відповідність отриманих даних заданій факторній структурі: нормований χ^2 не перевищує 3, що свідчить про неможливість відкидання нуль-гіпотези відносно кращості базової факторної моделі; індекс CFI, що вказує на відповідність нульовій моделі через обчислення коваріаційних матриць, має значення, наближене до 1 (.941); аналогічну ситуацію маємо і з індексом TLI; середньоквадратична помилка апроксимації є істотно меншою за .05, що засвідчує задовільність заданої структури.

На наступному кроці був здійснений експлораторний факторний аналіз із метою перевірки відповідності отримуваних факторних структур структурі оригінальної методики. Виокремлення факторів здійснено методом головних компонент, що ґрунтується на власному значенні 1, з варімакс-обертанням. Обґрунтуванням коректності застосування цього методу слугує значення міри адекватності КМО (.767) і критерію сферичності Бартлетта (значення 3733.31 з 378 ступенів свободи).

Усього було видобуто 8 компонентів із загальною дисперсією 64.61%, тоді як первинних шкал у методиці 14 (табл. 5).

Матрицю повернутих компонент наведено в табл. 6.

З табл. 6 видно, що компоненти 1–4 утворені об’єднанням по дві шкали, які виділені в теоретичному конструкті. Так, перший компонент утворений об’єднанням шкал “Використання інструментальної підтримки” (пп. 10 і 23) і “Емоційна підтримка” (пп. 5 і 15).

In the next step, exploratory factor analysis was conducted to check the consistency of the resulting factor structures with the structure of the original methodology. The factors were extracted using the principal component method based on the eigenvalue of 1 with varimax rotation. The correctness of this method is substantiated by the value of the KMO adequacy measure (.767) and Bartlett's sphericity criterion (value 3733.31 out of 378 degrees of freedom).

In total, 8 components were extracted with a total variance of 64.61%, while there are 14 primary scales in the methodology (Tabl. 5).

Table 5. Results of exploratory factor analysis of the scales of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Таблиця 5. Результати експлораторного факторного аналізу шкал української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Component Компонент	Rotation of the sum of squared loads Ротація суми квадратів навантажень		
	Total Усього	% of variance % дисперсії	Total % Сумарний %
1	3.192	11.401	11.401
2	2.505	8.947	20.348
3	2.495	8.909	29.258
4	2.456	8.771	38.029
5	2.134	7.622	45.651
6	1.909	6.816	52.467
7	1.723	6.153	58.620
8	1.676	5.987	64.606

The matrix of rotated components is shown in Tabl. 6.

Tabl. 6 shows that components 1-4 are formed by combining two scales that are allocated in the theoretical construct. Thus, the first component is formed by combining the scales "Use of instrumental support" (items 10 and 23) and "Emotional support" (items 5 and 15). The second component is formed by the scales "Denial" (items 3 and 8) and "Behavioral disengagement" (items 6 and 16). The third component is formed by the scales "Active coping" (items 2 and 7) and "Planning" (items 14 and 7). The fourth component is formed by the scales "Positive Reframing" (items 12 and 17) and "Humor" (items 18 and 28). The fifth component includes the scales "Self-distraction" (items 1 and 19) and "Acceptance" (items 20 and 24). The "Venting" scale (items 9 and 21) is also closer to it, but the coefficients of the last three scales in this

Другий компонент утворений шкалами "Відмова" (пп. 3 і 8) і "Поведінкове розмежування" (пп. 6 і 16). Третій компонент утворений шкалами "Активне подолання" (пп. 2 і 7) і "Планування" (пп. 14 і 7). Четвертий компонент утворений шкалами "Позитивний рефреймінг" (пп. 12 і 17) і "Гумор" (пп. 18 і 28). П'ятий компонент увібрав шкали "Самовідволікання" (пп. 1 і 19) і "Прийняття" (пп. 20 і 24). Також ближче до нього і шкала "Вираження емоцій" (пп. 9 і 21), проте коефіцієнти трьох останніх шкал в даному компоненті є меншими за .5 й тому вони не враховувалися. Шостий, сьомий і восьмий компоненти однозначно відповідають шкалам "Вживання психоактивних речовин" (пп. 4 і 11), "Самозвинувачення" (пп. 13 і 26) і "Релігія" (пп. 22 і 27).

Отже, можна зробити висновок про досить хорошу узгодженість отриманих даних із базовою теоретичною моделлю методики. Разом з тим відзначаємо певну невідповідність отриманих даних з другим рівнем моделі, а саме об'єднання в один компонент шкал, що належать до копінгів, фокусованих на проблемі й на емоціях (у випадку компонентів 1 і 4) та унікаючих копінгів і фокусованих на емоціях (компонент 5).

Останнє, на що варто звернути увагу на цьому кроці аналізу, це пп. 9 і 21, які не увійшли до жодного компонента. У базовому конструкті вони складають шкалу "Вираження емоцій". У нашому випадку така шкала не утворюється. Ці дані досить добре узгоджуються з показником альфа-Кронбаха, обчисленим на попередньому етапі, коли ця шкала отримала одне з найменших значень.

На наступному кроці методику перевірено на предмет змістової валідності. Для цього проведено кореляційний аналіз між шкалами опитувальників Brief-COPE (Carver, 1997) та Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al., 1985). Незважаючи на те, що методики спираються на різні теоретичні моделі, їх підшкали близькі за змістом. Було створено порівняльну таблицю пар шкал й обчислено для них кореляції Спірмена (табл. 7).

Зазначимо, що всі шкали української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997) мають більше, ніж один значущий зв'язок зі

component are less than .5 and, therefore, they were not taken into account. The sixth, seventh, and eighth components clearly correspond to the “Substance Use” (items 4 and 11), “Self-Blame” (items 13 and 26), and “Religion” (items 22 and 27) scales.

Thus, we can conclude that the data obtained are fairly consistent with the basic theoretical model of the Brief COPE. At the same time, we note a certain discrepancy between the data obtained and the second level of the model, namely, the combination of scales related to problem-focused and emotion-focused coping (in the case of components 1 and 4) and avoidant and emotion-focused coping (component 5) into one component.

шкалами SVF, але в таблиці подано лише найсильніші для кожної шкали. Також варто звернути увагу, що шкали “Прийняття”, “Гумор”, “Релігія”, хоча й мають значиму позитивну кореляцію з декількома шкалами відповідної методики, проте її рівень лише в деяких випадках сягає .3, тобто зв’язок виявився середньо-слабким і слабким.

Наступний етап стосувався перевірки тест-ретестової надійності української версії Brief COPE (Carver, 1997). Виходячи з численних рекомендацій, нами були застосовані такі обмеження щодо проходження ретесту: не

Table 6. The rotated matrix of components of factor analysis of the scales of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Таблиця 6. Повернута матриця компонентів факторного аналізу шкал української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997)

Factors Фактор	1	2	3	4	5	6	7	8
QS10	.855							
QS23	.838						.113	.124
QS5	.818	.132	.197	.115	.100			
QS15	.736		.125		.239			
QS8		.758		-.106	.135			.155
QS3	.109	.742			.104		.143	
QS16	.108	.622	-.212			.146	.319	
QS6		.514	-.342	.112			.316	
QS2	.158		.740		.107			
QS25			.717		.216			
QS14		-.152	.631	.178	.255		.126	
QS7	.312	-.191	.598	.200				
QS17			.204	.807				
QS18	.113	-.247		.728	.228	.119	.142	
QS12		.198	.302	.705				
QS28		-.166	-.150	.680		.230	.190	
QS19	.134	.116		.257	.670			
QS24			.306		.636	.132		
QS1	.176	.110	.265		.604			
QS20		-.487	.245		.488		.122	
QS21	.385			-.218	.437		.437	.131
QS9	.378	.293			.392	.933	.110	
QS11		.132				.929		
QS4		.124		.107			.109	
QS13		.153	.185			.124	.800	
QS26		.241		.184	-.193		.712	
QS22	.115			.105				.887
QS27		.140						.885

Note: factor extraction method: principal component analysis. Rotation method: varimax with Kaiser normalization. The rotation converged in 9 iterations.

Примітка: метод виділення факторів: метод головних компонент. Метод обертання: варімакс з нормалізацією Кайзера. Обертання збіглося за 9 ітерацій.

The last thing to note in this step of the analysis is items 9 and 21, which are not included in any component. In the basic construct, they make up the “Venting” scale. In our case, such scale is not formed. These data are quite consistent with Cronbach’s alpha calculated at the previous stage, when this scale had one of the lowest values.

In the next step, the instrument was tested for content validity. For this purpose, correlation analysis was conducted between the scales of the Brief-COPE (Carver, 1997) and Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al., 1985). Despite the fact that the instruments are based on different theoretical models, their subscales are similar in content. A comparative table of scale pairs was created and Spearman’s correlations were calculated for them (Tabl. 7).

It should be noted that all the scales of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) have more than one significant relationship with the SVF scales, but the table shows only the strongest ones for each scale. It is also worth noting that the “Acceptance”, “Humor”, and “Religion” scales, although they have a significant positive correlation with several scales of the Stress Coping Inventory, only in some cases reach .3, which means that the relationship is medium-weak and weak.

The next step was to check the test-retest reliability of the Ukrainian version of the Brief COPE (Carver, 1997). Based on numerous recommendations, we applied the following restrictions on retesting: no earlier than 10 days and no later than 45 days. At the same time, we dynamically reduced the upper limit to 20 days by comparing the results obtained with each other. A total of 192 people took the test/retest; 13 of them took it within the first 9 days, and 26 respondents took it more than 45 days after the first test. Thus, 153 people remained for the baseline sample. The frequency distribution of the retest period was significantly skewed to the left, with an average period of 25 days and a standard deviation of 8.2 days.

When analyzing the data of the test and retest using the Brief COPE inventory (Carver, 1997), the similarity of the overall scores is the first thing that draws attention. Thus, the average value of the total score of the test was 68.09 for the first sample and 67.95 for the second with a standard deviation of 10.60 and 10.34, respectively. When the upper limit of retest was reduced to 45 days, the following changes were obtained: the mean value of the total score of the test methodology was 68.24 for the first sample and 68.06 for the second with a standard deviation of 10.66 and 10.52, respectively. When the upper limit was reduced to 30 days, the following changes were obtained: the mean

раніше 10 днів і не пізніше 45 днів. При цьому верхнє обмеження ми динамічно зменшували до 20 днів, порівнюючи отримувані результати між собою. Усього тест/ретест пройшли 192 особи; 13 із них – протягом перших 9 днів, 26 респондентів – більш ніж за 45 днів після першого тестування. Таким чином, для базової вибірки залишилося 153 особи. Розподіл частот щодо періоду ретесту виявився істотно зміщеним вліво, його середній період склав 25 днів зі стандартним відхиленням 8.2 дні.

При аналізі даних тесту і ретесту за методикою Brief COPE inventory (Carver, 1997) насамперед привертає увагу схожість показників в цілому. Так, середнє значення загального балу тестової методики склало 68.09 для першої проби і 67.95 для другої при стандартному відхиленні 10.60 і 10.34 відповідно. При зменшенні верхньої межі ретесту до 45 днів отримано такі зміни: середнє значення загального балу тестової методики склало 68.24 для першої проби і 68.06 для другої при стандартному відхиленні 10.66 і 10.52 відповідно. При зменшенні верхньої границі до 30 днів отримано такі зміни: середнє значення загального балу тестової методики склало 69.08 для тесту і 68.05 для ретесту при стандартному відхиленні 10.33 і 10.48 відповідно (див. табл. 8).

Важливо, що всі кореляції мають статистичну значущість на рівні $p < .001$. Крім того, 10 з 17 оцінюваних шкал (або 59.0%) для періоду ретесту до 45 днів мають коефіцієнт зв’язку вищий за 0.6, що для психологічного дослідження інтерпретують як високий прямий зв’язок. Решта шкал мають зв’язок між тестом і ретестом вищий за .45, тобто середньо-високий прямий зв’язок. Кількість шкал з високим прямим зв’язком зі зменшенням верхньої часової межі ретесту зростає, як зростає й сам показник кореляції для усіх обчислювальних шкал, досягаючи оптимального значення (12 з 17 показників вище .6) при верхній межі ретесту 30 днів. При зменшенні верхньої межі до 20 днів показники кореляції істотно зменшуються для більшості шкал, а деякі стають слабкими (наприклад, “Самозвинувачення” .213, “Планування” .189).

На основі вказаних даних можна стверджувати про високий рівень тест-ретестової

Table 7. Correlation analysis of the scales of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) and the Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al., 1985)

Таблиця 7. Кореляційний аналіз шкал української версії методики Brief COPE inventory (Carver, 1997) та методики Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al., 1985)

Brief COPE scales(Carver, 1997) Шкали Brief COPE (Carver, 1997)	Scales of the Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al,1985) Шкали Stress Coping Inventory (SVF, Janke et al, 1985)	Spearman's correlation coefficient Коефіцієнт кореляції Спірмена
Self-blame Самозвинувачення	Self-blame Самозвинувачення	.692**
	Self-pity Жалість до себе	.410**
Use of instrumental support Інструментальна підтримка	Social support Соціальна підтримка	.680**
Substance use Вживання речовин	Medicines Ліки	.651**
Self-distraction Самовідволікання	Distractions Відволікання	.597**
Use of emotional support Емоційна підтримка	Social support Соціальна підтримка	.588**
Planning Планування	Controlling the situation Контроль ситуації	.509**
	Self-control Самоконтроль	.450**
Denial Відмова	Helplessness Безпомічність	.460**
	Avoidance Уникнення	.419**
Behavioral distinction Поведінкове розмежування	Avoidance Уникнення	.456**
Venting Вираження емоцій	Aggression Агресія	.452**
Active coping Активне долаання	Self-affirmation Самоствердження	.406**
Positive reframing Позитивний рефреймінг	Reducing the significance of a stressful situation Зниження значущості стресової ситуації	.389**
Acceptance Прийняття	Self-control Самоконтроль	.333**
Humor Гумор	Reducing the significance of a stressful situation Зниження значущості стресової ситуації	.271**
	Self-approval Самосхвалення	.269**
Religion Релігія	Aggression Агресія	.194**

Note: * p < .05, ** p < .01, *** p < .001.

Примітка: *p < .05, **p < .01, ***p < .001

Table 8. Table of the test-retest mean for the total score using the Brief-COPE methodology (Carver, 1997)

Таблиця 8. Таблиця середнього тест-ретест для загального балу за методикою Brief-COPE (Carver, 1997)

Period Період	Test тест		Retest Ретест	
	M	SD	M	SD
up to 45 days до 45 днів	68.09	10.60	67.95	10.34
up to 30 days до 30 днів	68.24	10.66	68.06	10.52
up to 20 days до 20 днів	69.08	10.33	68.05	10.48

Note: M – mean of the distribution; SD – standard deviation of the distribution.

Примітка: M – середнє розподілу; SD – середнє квадратичнє відхилення розподілу.

value of the total score of the test methodology was 69.08 for the test and 68.05 for the retest with a standard deviation of 10.33 and 10.48, respectively (see Tabl. 8).

Tabl. 9 shows the correlations of the scales based on the results of the test and retest.

It is important to note that all correlations are statistically significant at the $p < .001$ level. In addition, 10 out of 17 scales (or 59.0%) for the retest period up to 45 days have a correlation coefficient above .6, which is interpreted as a high direct correlation for psychological research. The rest of the scales have a test-retest correlation above .45, which is a medium-high direct correlation. The number of scales with a high direct correlation increases with decreasing upper retest time limit, as does the correlation for all computed scales, reaching an optimal value (12 out of 17 scores above .6) at the upper retest time limit of 30 days. When the upper limit is reduced to 20 days, the correlation values decrease significantly for most scales, and some become weak (e.g., “Self-Blame” .213, “Planning” .189).

Based on these data, we can assert a high level of the test-retest reliability of the studied technique. At the same time, the optimal number of days for retesting is up to 30; when the upper limit is extended to 45 days, the indicators decrease slightly.

Discussion

Comparison of the results obtained in our study with the published results of other similar studies

надійності досліджуваної методики. При цьому оптимальна кількість днів для проведення ретесту становить до 30; при розширенні верхньої межі до 45 днів показники дещо знижуються.

Дискусія

Порівняння результатів, отриманих у нашому дослідженні, з опублікованими результатами інших подібних досліджень щодо даної методики (Hegarty, Buchanan, 2021; Poulus et al., 2020) показало багато спільних тенденцій (табл. 10).

З таблиці видно, що в цілому середні показники української версії методики, так само як і стандартні відхилення між даними поточного дослідження, є досить близькими до результатів дослідження D. Hegarty, B. Buchanan (2021). Зокрема, різниця між середніми інтегрованих шкал унікаючих та проблемно орієнтованих стратегій складає .04, а щодо емоційно орієнтованих стратегій – .09. Усі інші значення становили меншу або рівну різницю, ніж у дослідженні D. Poulus et al. (2020). Виняток склала лише шкала “Прийняття”, середній показник якої виявилися істотно вищим за показники обох інших досліджень (3.23 проти 2.80 і 2.99 відповідно). Одним із можливих пояснень такої відмінності може слугувати вікова специфіка вибірки поточного дослідження, тобто молодий вік досліджуваних.

Порівняння коефіцієнтів внутрішньої узгодженості (α Кронбаха) для кожної шкали, з результатами аналогічного дослідження D. Poulus et al. (2020) показало такі результати (табл. 11).

В обох версіях опитувальника кількість шкал, у яких $\alpha > .65$, становить 14 – як у нашому дослідженні, так і в порівнюваному, при цьому дві з трьох шкал, що вийшли за нижні межі, співпадають. Це шкали “Вираження емоцій”, “Прийняття”, “Самовідволікання”. Такий результат можемо інтерпретувати як кількісну схожість внутрішньої узгодженості. Разом з тим, відзначимо, що значення в незадовільних показниках шкал у нашому дослідженні нижчі. Крім того, в обох дослідженнях найбільш узгодженою виявилася шкала “Вживання речовин” (.92 і .87 відповідно).

on this instrument (Hegarty and Buchanan, 2021; Poulus et al., 2020) showed many common trends (Tabl. 10).

The table shows that, in general, the average scores of the Ukrainian version of the methodology, as well as the standard deviations between the data of the current study, are quite close to the results of the research of D. Hegarty, B. Buchanan (2021). In particular, the difference between the mean of integrated scores of avoidant and problem-focused strategies is .04, and for emotion-focused strategies, it equals .09. All other values were smaller or equal to the difference in the study by D. Poulus et al. (2020). The only exception was the "Acceptance" scale, the average score of which was significantly higher than in both other studies (3.23 vs. 2.80 and 2.99, respectively). One possible explanation for this difference may be the age specificity of the sample of the current study, i.e. the young age of the respondents.

Comparison of internal consistency coefficients (Cronbach's α) for each scale with the results of a similar study by D. Poulus et al. (2020) showed the following results (Tabl. 11).

In both versions of the questionnaire, the number of scales with $\alpha > .65$ is 14, both in our study and in the comparator, with two of the three scales that exceeded the lower limits being the same. These are the scales "Venting", "Acceptance", and "Self-distraction". This result can be interpreted as a quantitative similarity of internal consistency. At the same time, we note that the values in the unsatisfactory indicators of the scales in our study are lower. In addition, in both studies, the most consistent scale was the "Substance Use" scale (.92 and .87, respectively). Very close in terms of internal consistency were the scores of the "Avoidant Coping", "Behavioral Separation", and "Planning" scales. Third, the results of the study by D. Poulus et al. (2020) reported Cronbach's α values of .53. Therefore, based on this, we believe it is possible to state similar results in our study.

As for the factor structure of the questionnaire, most studies show that it remains controversial (Solberg et al., 2022). For example, there is evidence that the factor structure depends on age, in particular, the importance of avoiding youthful respondents in factor analysis (Cramer et al., 2020). At the same time, comparing the results of the confirmatory factor analysis with similar studies (Monzani et al., 2015; Garcia et al., 2018; Peters et al., 2020), we note a significant similarity in the calculated indicators. Comparison of the data obtained with the results of the analysis of other adapted versions of the technique, the total number of which amounted to 84 (Solberg et al., 2022), showed that the number of factors (8)

Дуже близькими за значеннями внутрішньої узгодженості виявилися показники шкал "Унікаючий копінг", "Поведінкове розмежування", "Планування". По-третє, в результатах дослідження D. Poulus et al. (2020) наведено показники α Кронбаха від .53. Тож, орієнтуючись на це, вважаємо можливою констатацію подібних результатів у нашому дослідженні.

Що стосується факторної структури опитувальника, то більшість проведених досліджень свідчать про те, що вона залишається дискусійною (Solberg et al., 2022). Так, є дані щодо залежності факторної структури від віку, зокрема важливості уникання у факторному аналізі респондентів юнацького віку (Cramer et al., 2020). Разом з тим, порівнюючи результати конфірматорного факторного аналізу з аналогічними дослідженнями (Monzani et al., 2015; Garcia et al., 2018; Peters et al., 2020), відзначаємо значну схожість в обчислених показниках. Порівняння отриманих даних із результатами аналізу інших адаптованих версій методики, загальна кількість яких склала 84 (Solberg et al., 2022), показало, що виділена в нашому дослідженні кількість факторів (8) близька до середнього значення 6.4 при розхилі 13.

У нашому дослідженні також зафіксовані відмінності факторної структури порівняно з оригінальною методикою, які заслуговують уваги і подальшого уточнення:

1) помічено певну невідповідність отриманих даних із другим рівнем моделі, а саме об'єднання в один компонент шкал, що належать до копінгів, фокусованих на проблемі і на емоціях (компоненти 1 і 4), та унікаючих копінгів і фокусованих на емоціях (компонент 5);

2) пп. 9 і 21 не увійшли до жодного компонента. У базовому конструкті вони складають шкалу "Вираження емоцій"; у нашому випадку така шкала не утворюється;

3) шкали "Емоційна підтримка", "Поведінкове розмежування", "Гумор", "Прийняття", "Релігія" хоча й мали значущу позитивну кореляцію з кількома шкалами відповідної методики, проте її рівень лише в деяких випадках сягав .30, тобто зв'язок виявився середньо-слабким і слабким.

Table 9. Test-retest pairwise correlation table based on the Ukrainian version of the Brief-COPE (Carver, 1997)
Таблиця 9. Таблиця парних кореляцій тест-ретест за українською версією методики Brief-COPE (Carver, 1997)

Pairings Пари	Scales Шкали	up to 45 days до 45 днів	up to 30 days до 30 днів	up to 20 days до 20 днів
Pair 1 Пара 1	Self-distraction & Self-distraction_2 Самовідволікання & Самовідволікання_2	.640	.629	.626
Pair 2 Пара 2	Active coping & Active coping_2 Активне додання & Активне додання_2	.542	.542	.580
Pair 3 Пара 3	Denial & Denial_2 Відмова & Відмова_2	.563	.613	.584
Pair 4 Пара 4	Substance use & Substance use_2 Вживання речовин & Вживання речовин_2	.640	.717	.650
Pair 5 Пара 5	Use of emotional support & Use of Emotional support_2 Емоційна підтримка & Емоційна підтримка_2	.703	.696	.710
Pair 6 Пара 6	Use of instrumental support & Instrumental support_2 Інструментальна підтримка & Інструментальна підтримка_2	.649	.649	.699
Pair 7 Пара 7	Behavioral disengagement & Behavioral disengagement_2 Поведінкове розмежування & Поведінкове розмежування_2	.435	.467	.375
Pair 8 Пара 8	Venting & Venting_2 Вираження емоцій & Вираження емоцій_2	.476	.500	.466
Pair 9 Пара 9	Positive reframing & Positive reframing_2 Позитивний рефреймінг & Позитивний рефреймінг_2	.650	.680	.686
Pair 10 Пара 10	Planning & Planning_2 Планування & Планування_2	.429	.423	.189
Pair 11 Пара 11	Humor & Humor_2 Гумор & Гумор_2	.743	.764	.747
Pair 12 Пара 12	Acceptance & Acceptance_2 Прийняття & Прийняття_2	.422	.422	.476
Pair 13 Пара 13	Religion & Religion_2 Релігія & Релігія_2	.733	.784	.763
Pair 14 Пара 14	Self-blame & Self-blame_2 Самозвинувачення & Самозвинувачення_2	.450	.465	.213
Pair 15 Пара 15	Problem-focused & Problem-focused_2 Проблемно орієнтоване & Проблемно орієнтоване_2	.628	.609	.600
Pair 16 Пара 16	Emotion-focused & Emotion-focused_2 Емоційно орієнтоване & Емоційно орієнтоване_2	.687	.692	.620
Pair 17 Пара 17	Avoidant coping & Avoidant coping_2 Уникнення & Уникнення_2	.649	.684	.588
Pair 18 Пара 18	B-COPE & B-COPE_2 B-COPE & B-COPE_2	.755	.771	.799

Note: all correlations are significant at the $p < .001$ level. Pairs 1 to 14 - primary factors, pairs 15 to 17 - secondary factors, pair 18 - total value.

Примітка: усі кореляції значущі на рівні $p < .001$. Пари з 1 до 14 - первинні фактори, пари 15-17 - вторинні фактори, пара 18 - загальне значення

identified in our study is close to the average value of 6.4 with a variance of 13.

Our study also reveals differences in the factor structure compared to the original technique, which deserves attention and further refinement:

1) there was a certain discrepancy between the data obtained and the second level of the model, namely, the combination of scales related to problem-focused and emotion-focused coping (components 1 and 4) and avoidant

Уточнення відповідей на ці запитання становлять перспективу подальшого дослідження стосовно застосування української версії Brief COPE inventory (Carver, 1997).

Висновки

Отже, аналіз даних, отриманих у процесі адаптації Brief COPE inventory (Carver, 1997) українською мовою, дає підстави

Table 10. Comparison of the mean and standard deviation according to the Brief-COPE (Carver, 1997)
Таблиця 10. Порівняння показників середнього і стандартного відхилення за методикою Brief-COPE (Carver, 1997)

Coping strategies Копінг-стратегії	Data by T. Yablonska, O. Vernik, H. Naivoronskyi, 2023 Дані Т. Яблонської, О. Вернік, Г. Гайворонського, 2023		Data by D. Hegarty, B. Buchanan, 2021 Дані D. Hegarty, B. Buchanan, 2021		Data by D. Poulus, T. Coulter, M. Trotter, R. Polman, 2020 Дані D. Poulus, T. Coulter, M. Trotter, R. Polman, 2020	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Problem-focused Проблемно орієнтовані	2.71	.54	2.67	.65	2.47	.63
Active coping Активне полання	2.90	.75	2.83	.82	2.79	.79
Use of instrumental support Інструментальна підтримка	2.61	.86	2.57	.85	2.03	.88
Positive reframing Позитивний рефреймінг	2.35	.89	2.39	.86	2.42	.92
Planning Планування	3.00	.76	2.88	.84	2.65	.83
Emotion-focused Емоційно орієнтовані	2.43	.43	2.34	.44	2.23	.49
Use of emotional support Емоційна підтримка	2.81	.84	2.59	.85	1.99	.89
Venting Вираження емоцій	2.57	.75	2.31	.75	2.06	.81
Humor Гумор	2.22	.91	1.90	.95	2.67	.83
Acceptance Прийняття	3.23	.71	2.80	.77	2.99	.78
Self-blame Самозвинувачення	2.62	.71	2.69	.98	2.39	.9
Religion Релігія	1.77	.89	1.77	.96	1.29	.63
Avoidant Уникаючі	2.01	.50	1.97	.51	1.64	.45
Self-distraction Самовідволікання	2.90	.78	2.79	.81	2.47	.89
Denial Відмова	1.96	.87	1.64	.78	1.37	.61
Substance use Вживання речовин	1.62	.86	1.61	.92	1.19	.47
Behavioral disengagement Поведінкове розмежування	1.58	.67	1.85	.82	1.53	.71

Note: M – mean of the distribution; SD – standard deviation of the distribution.

Примітка: M – середнє розподілу; SD – середнє квадратичнє відхилення розподілу.

and emotion-focused coping (component 5) into one component;

2) items 9 and 21 were not included in any component. In the basic construct, they make up the “Venting” scale; in our case, such a scale is not formed;

3) although the use of “Emotional Support”, “Behavioral disengagement”, “Humor”,

стверджувати достатньо високу внутрішню валідність і надійність української версії методики. Перевірка конструктивної валідності опитувальника показала також задовільні результати. Перевірка 14-факторної базової моделі опитувальника за допомогою CFA показала повну відповідність усіх

Table 11. Comparison of the internal consistency of the scales of different versions of the Brief- COPE methodology (Carver, 1997)

Таблиця 11. Порівняння внутрішньої узгодженості шкал різних версій методики Brief-COPE (Carver, 1997)

Coping strategies Копінг-стратегії	Data by T. Yablonska, O. Vernik, H. Haivoronsky, 2023 Дані Т. Яблонська, О. Вернік, Г. Гайворонський, 2023	Data by D. Poulus, T. Coulter, M. Trotter, R. Polman, 2020 Дані D. Poulus, T. Coulter, M. Trotter, R. Polman, 2020
Problem-focused Проблемно орієнтоване	.73	.81
Active coping Активне полання	.65	.72
Use of instrumental support Інструментальна підтримка	.82	.70
Positive reframing Позитивний рефреймінг	.75	.81
Planning Планування	.70	.70
Emotion-focused Емоційно орієнтоване	.65	.75
Use of emotional support Емоційна підтримка	.76	.83
Venting Вираження емоцій	.53	.63
Humor Гумор	.75	.84
Acceptance Прийняття	.54	.60
Self-blame Самозвинувачення	.66	.72
Religion Релігія	.78	.71
Avoidant Уникаюче	.67	.68
Self-distraction Самовідволікання	.55	.61
Denial Відмова	.68	.53
Substance use Вживання речовин	.92	.87
Behavioral disengagement Поведінкове розмежування	.67	.68

“Acceptance”, and “Religion” scales had a significant positive correlation with several scales of the corresponding technique, its level only in some cases reached .30, which means the relationship was medium-weak and weak.

Clarification of the answers to these questions is a prospect for further research on the application of the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997).

Conclusions

Thus, the analysis of the data obtained in the process of adapting the Brief COPE inventory (Carver, 1997) into Ukrainian suggests fairly high internal validity and reliability of the Ukrainian

факторів та індексів, а також істотну близькість між значеннями показників, отриманих за допомогою української версії методики, і даними інших сучасних досліджень. Таким чином, можна стверджувати, що українська версія методики Brief COPE inventory (Carver, 1997) може бути використаною у дослідженнях для вимірювання копінг-поведінки особистості.

Певною інновацією проведеного дослідження є процедура динамічного знаходження оптимального часу для ретесту для конкретної методики, яку застосовано онлайн.

version of the methodology. The test of construct validity of the questionnaire also showed satisfactory results. The CFA test of the 14-factor basic model of the questionnaire showed full compliance with all factors and indices, as well as significant similarity between the values of the indicators obtained using the Ukrainian version of the methodology and the data of other modern studies. Thus, it can be argued that the Ukrainian version of the Brief COPE inventory (Carver, 1997) can be used in studies to measure an individual's coping behavior.

A certain innovation of the study is the procedure for dynamically finding the optimal time for retesting for a particular methodology used online.

The results of the study can be used for further standardization and generalization of empirical data on coping behavior, as well as for use in the process of psychological diagnosis in order to take into account the peculiarities of coping strategies of the individual in the process of planning and implementing psychological assistance.

References

- Abdul Rahman, H., Bani Issa, W., & Naing, L. (2021). Psychometric properties of brief-COPE inventory among nurses. *BMC nursing*, 20(1), 1–7. <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00592-5>
- Bongelli, R., Fermani, A., Canestrari, C., Riccioni, I., Muzi, M., Bertolazzi, A., & Burro, R. (2022). Italian validation of the situational Brief Cope Scale (I-Brief Cope). *Plos one*, 17(12), <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0278486>
- Baghoori, D., Roduta Roberts, M., & Chen, S. P. (2022). Mental health, coping strategies, and social support among international students at a Canadian university. *Journal of American college health*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/07448481.2022.2114803>
- Caporossi, J., Trouillet, R., & Brouillet, D. (2018). Validation de la version française d'une échelle abrégée de coping religieux: Brief-RCOPE. *Psychologie française*, 63(2), 201–215. <https://doi.org/10.1016/j.psfr.2011.12.001>
- Carver, C. S. (1997). You want to measure coping but your protocol's too long: Consider the Brief COPE. *International Journal of Behavioral Medicine*, 4, 92–100. https://doi.org/10.1207/s15327558ijbm0401_6
- Carver, C. S., & Connor-Smith, J. (2010). Personality and coping. *Annual Review of Psychology*, 61, 679–704. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.093008.100352>
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (1994). Situational coping and coping dispositions in a stressful transaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(1), 184–195. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.66.1.184>
- Carver, C. S., Scheier, M. F., & Weintraub, J. K. (1989). Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(2), 267–283. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.56.2.267>
- Abdul Rahman H., Bani Issa W., Naing, L. Psychometric properties of brief-COPE inventory among nurses. *BMC nursing*. 2021. Vol. 20(1). P. 1–7. <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00592-5>
- Bongelli R., Fermani A., Canestrari C., Riccioni I., Muzi M., Bertolazzi A., Burro R. Italian validation of the situational Brief Cope Scale (I-Brief Cope). *Plos one*. 2022. Vol. 17(12). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0278486>
- Baghoori D., Roduta Roberts M., Chen S. P. Mental health, coping strategies, and social support among international students at a Canadian university. *Journal of American college health*. 2022. Vol. 1–12. <https://doi.org/10.1080/07448481.2022.2114803>
- Caporossi J., Trouillet R., Brouillet D. Validation de la version française d'une échelle abrégée de coping religieux: Brief-RCOPE. *Psychologie française*. 2018. Vol. 63(2). P. 201–215. <https://doi.org/10.1016/j.psfr.2011.12.001>
- Carver C. S. You want to measure coping but your protocol's too long: Consider the Brief COPE. *International Journal of Behavioral Medicine*. 1997. Vol. 4. P. 92–100. https://doi.org/10.1207/s15327558ijbm0401_6
- Carver C. S., Connor-Smith J. Personality and coping. *Annual Review of Psychology*. 2010. Vol. 61. P. 679–704. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.093008.100352>
- Carver C. S., Scheier M. F. Situational coping and coping dispositions in a stressful transaction. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1994. Vol. 66(1). P. 184–195. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.66.1.184>
- Carver C. S., Scheier M. F., Weintraub J. K. Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1989. Vol. 56(2). P. 267–283. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.56.2.267>
- Cramer R. J., Braitman A., Bryson C. N., Long M. M., La Guardia A. C. The brief COPE: Factor structure and associations with self- and other-directed aggression among emerging adults. *Evaluation and the Health Professions*. 2020. Vol. 43(2). P. 120–130. <https://doi.org/10.1177/0163278719873698>
- Endler N. S., Parker J. D. Multidimensional assessment of coping: A critical evaluation. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1990. Vol. 58(5). P. 844–854. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.5.844>

- Cramer, R. J., Braitman, A., Bryson, C. N., Long, M. M., & La Guardia, A. C. (2020). The brief COPE: Factor structure and associations with self- and other-directed aggression among emerging adults. *Evaluation and the Health Professions*, 43(2), 120–130. <https://doi.org/10.1177/0163278719873698>
- Endler, N. S., & Parker, J. D. (1990). Multidimensional assessment of coping: A critical evaluation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 844–854. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.5.844>
- Endler, N. S., & Parker, J. D. A. (1994). Assessment of multidimensional coping: Task, emotion, and avoidance strategies. *Psychological Assessment*, 6(1), 50–60. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.6.1.50>
- Fernández-Martín, F. D., Flores-Carmona, L., & Arco-Tirado, J. L. (2022). Coping Strategies Among Undergraduates: Spanish Adaptation and Validation of the Brief-COPE Inventory. *Psychology Research and Behavior Management*, 15, 991–1003. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S356288>
- Folkman, S., & Lazarus, R. S. Ways of Coping Questionnaire. Palo Alto, CA: Consulting: Psychological Press. 1988. https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-94-007-0753-5_3198
- Folkman, S. (1984). Personal control and stress and coping processes: a theoretical analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 839–852. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.46.4.839>
- García, F. E., Barraza-Peña, C. G., Włodarczyk, A., Alvear-Carrasco, M., & Reyes-Reyes, A. (2018). Psychometric properties of the brief-COPE for the evaluation of coping strategies in the Chilean population. *Psicología: Reflexao e Critica*, 31(1). <https://doi.org/10.1186/s41155-018-0102-3>
- Garfin, D. R., Thompson, R., & Holman, E. A. (2018). Mental and physical health effects of acute stress following traumatic events: A systematic review. *Journal of Psychosomatic Research*, 112, 107–113. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2018.05.017>
- Halamová, J., Kanovský, M., Krizova, K., Greškovičová, K., Strnádelová, B., & Baránková, M. (2022). The factor structure and external validity of the COPE 60 inventory in Slovak translation. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.800166>
- Hegarty, D., & Buchanan, B. (2021). The Value of NovoPsych Data – New Norms for the Brief-COPE. NovoPsych <https://novopsych.com.au/news/the-value-of-novopsych-data-new-norms-for-the-brief-cope/>
- Hobfoll, S. E., Dunahoo, C. L., Ben-Porath, Y., & Monnier, J. (1994). Gender and coping: The dual-axis model of coping. *American Journal of Community Psychology*, 22, 49–82. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/BF02506817>
- Janke, W., Erdmann, G., Kallus, K. W., & Boucsein, W. (1997). *Stressverarbeitungsforschung (SVF 120)*. Hogrefe, Verlag für Psychologie. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-86226-391-2_11
- Kovalenko, Y. V. (2019). Adaptation and validation of the Ukrainian dispositional 'COPE' Questionnaire. *Visnyk Universytetu Imeni Alfreda Nobelya. Seriya "Pedahohika i psiholohiya". Pedagogichni nauky – Bulletin of Alfred Nobel University. Series "Pedagogy and Psychology". Pedagogical sciences. № 2 (18). C. 75–84. <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/2/10.pdf>*
- Mackay S., Burdayron R., Körner, A. Factor structure of the Brief COPE in patients with melanoma. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*.
- Endler N. S., Parker J. D. A. Assessment of multidimensional coping: Task, emotion, and avoidance strategies. *Psychological Assessment*. 1994. Vol. 6(1). P. 50–60. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.6.1.50>
- Fernández-Martín F. D., Flores-Carmona L., Arco-Tirado J. L. Coping Strategies Among Undergraduates: Spanish Adaptation and Validation of the Brief-COPE Inventory. *Psychology Research and Behavior Management*. 2022. Vol. 15. P. 991–1003. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S356288>
- Folkman S., Lazarus R. S. Ways of Coping Questionnaire. Palo Alto, CA: Consulting: Psychological Press. 1988. https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-94-007-0753-5_3198
- Folkman S. Personal control and stress and coping processes: a theoretical analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1984. Vol. 46. P. 839–852. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.46.4.839>
- García F. E., Barraza-Peña C. G., Włodarczyk A., Alvear-Carrasco M., Reyes-Reyes A. Psychometric properties of the brief-COPE for the evaluation of coping strategies in the Chilean population. *Psicologia: Reflexao e Critica*. 2018. Vol. 31(1). <https://doi.org/10.1186/s41155-018-0102-3>
- Garfin D. R., Thompson R., Holman E. A. Mental and physical health effects of acute stress following traumatic events: A systematic review. *Journal of Psychosomatic Research*. 2018. Vol. 112. P. 107–113. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2018.05.017>
- Halamová J., Kanovský M., Krizova K., Greškovičová K., Strnádelová B., Baránková M. The factor structure and external validity of the COPE 60 inventory in Slovak translation. *Frontiers in Psychology*. 2022. Vol. 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.800166>
- Hegarty D., Buchanan B. The Value of NovoPsych Data – New Norms for the Brief-COPE. NovoPsych. 2021. <https://novopsych.com.au/news/the-value-of-novopsych-data-new-norms-for-the-brief-cope/>
- Hobfoll S. E., Dunahoo C. L., Ben-Porath Y., Monnier J. Gender and coping: The dual-axis model of coping. *American Journal of Community Psychology*. 1994. Vol. 22. P. 49–82. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/BF02506817>
- Janke W., Erdmann G., Kallus K. W., Boucsein W. *Stressverarbeitungsforschung (SVF 120)*. Hogrefe, Verlag für Psychologie. 1997. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-86226-391-2_11
- Kovalenko Y. V. (2019). Adaptation and validation of the Ukrainian dispositional 'COPE' Questionnaire. *Visnyk Universytetu Imeni Alfreda Nobelya. Seriya "Pedahohika i psiholohiya". Pedagogichni nauky – Bulletin of Alfred Nobel University. Series "Pedagogy and Psychology". Pedagogical sciences. № 2 (18). C. 75–84. <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/2/10.pdf>*
- Mackay S., Burdayron R., Körner, A. Factor structure of the Brief COPE in patients with melanoma. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*.

Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire

- "Pedagogy and Psychology". *Pedagogical sciences*, 2(18), 75–84. <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/2/10.pdf>
- Mackay, S., Burdayron, R., & Körner, A. (2021). Factor structure of the Brief COPE in patients with melanoma. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 53(1), 78. <https://doi.org/10.1037/cbs0000184>
- Monzani, D., Steca, P., Greco, A., D'Addario, M., Cappelletti, E., & Pancani, L. (2015). The situational version of the brief COPE: Dimensionality and relationships with goal-related variables. *Europe's Journal of Psychology*, 11(2), 295–310. <https://doi.org/10.5964/ejop.v11i2.935>
- Muniandy, M., Richdale, A. L., Arnold, S. R., Trollor, J. N., & Lawson, L. P. (2021). Factor structure and psychometric properties of the brief COPE in autistic older adolescents and adults. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 84. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2021.101764>
- Peters, R. M., Solberg, M. A., Templin, T. N., & Cassidy-Bushrow, A. E. (2020). Stress and Coping in Esports and the Influence of Mental Toughness. *Frontiers in Psychology*, 11, 628. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00628>
- Poulus, D., Coulter, T. J., Trotter, M. G., & Polman, R. (2020). Stress and Coping in Esports and the Influence of Mental Toughness. *Frontiers in Psychology*, 11, 628. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00628>
- Rajesh, C., Ashok, L., Rao, C. R., Kamath, V. G., Kamath, A., Sekaran, V. C., ... & Swamy, V. T. (2022). Psychological well-being and coping strategies among secondary school teachers: A cross-sectional study. *Journal of Education and Health Promotion*, 11, 152. https://doi.org/10.4103%2Fjehp.jehp_1248_21
- Schwarzer, R., & Schwarzer, C. (1996). A critical survey of coping instruments. *Handbook of coping: Theory, research, applications*, 107–132. <https://userpage.fu-berlin.de/gesund/publicat/copchap6.htm>
- Solberg, M. A., Gridley, M. K., & Peters, R. M. (2022). The Factor Structure of the Brief Coping: A Systematic Review. *Western Journal of Nursing Research*, 44(6), 612–627. <https://doi.org/10.1177/01939459211012044>
- Tang, K., Chan, C., Ng, J., & Yip, C. H. (2016). Action type-based factorial structure of brief COPE among Hong Kong Chinese. *Journal of Psychopathology & Behavioral Assessment*, 38(4), 631–644. <https://doi.org/10.1007/s10862-016-9551-0>
- Van Gils, Y., Bleijenbergh, R., Brosens, C., Van den Branden, L., Rimaux, S., & Kuipers, Y. J. (2022). The validation of the brief COPE in a Belgian perinatal population. *Maternal and Child Health Journal*, 26(10), 2050–2059. <https://doi.org/10.1007/s10995-022-03476-5>
- Vodopyanova, N. E. (2009). Psihodiagnostika stressa [Psychodiagnosics of stress]. Izdatelskiy dom "Piter" – Publishing house "Peter", 336 p. <https://shorturl.at/DKOR2>
- Weeratunga, E., Senadheera, C., Hettiarachchi, M., & Perera, B. (2022). Validation of the Sinhalese Version of Brief COPE Scale for patients with cancer in Sri Lanka. *BMC psychology*, 10(1), 1–11. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00863-z>
2021. Vol. 53(1). P. 78. <https://doi.org/10.1037/cbs0000184>
- Monzani D., Steca P., Greco A., D'Addario M., Cappelletti E., Pancani L. The situational version of the brief COPE: Dimensionality and relationships with goal-related variables. *Europe's Journal of Psychology*. 2015. Vol. 11(2). P. 295–310. <https://doi.org/10.5964/ejop.v11i2.935>
- Muniandy M., Richdale A. L., Arnold S. R., Trollor J. N., Lawson L. P. Factor structure and psychometric properties of the brief COPE in autistic older adolescents and adults. *Research in Autism Spectrum Disorders*. 2021. Vol. 84. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2021.101764>
- Peters R. M., Solberg M. A., Templin T. N., Cassidy-Bushrow A. E. Psychometric properties of the brief COPE among pregnant African American women. *Western Journal of Nursing Research*. 2020. Vol. 42(11). P. 927–936. <https://doi.org/10.1177/0193945920907686>
- Poulus D., Coulter T. J., Trotter M. G., Polman R. Stress and Coping in Esports and the Influence of Mental Toughness. *Frontiers in Psychology*. (2020). Vol. 11. P. 628. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00628>
- Rajesh C., Ashok L., Rao C. R., Kamath V. G., Kamath A., Sekaran V. C., ... Swamy V. T. Psychological well-being and coping strategies among secondary school teachers: A cross-sectional study. *Journal of Education and Health Promotion*. 2022. Vol. 11. P. 152. https://doi.org/10.4103%2Fjehp.jehp_1248_21
- Schwarzer R., Schwarzer C. A critical survey of coping instruments. *Handbook of coping: Theory, research, applications*. 1996. Vol. 107–132. <https://userpage.fu-berlin.de/gesund/publicat/copchap6.htm>
- Solberg M. A., Gridley M. K., Peters R. M. The Factor Structure of the Brief Coping: A Systematic Review. *Western Journal of Nursing Research*. 2022. Vol. 44(6). P. 612–627. <https://doi.org/10.1177/01939459211012044>
- Tang K., Chan C., Ng J., Yip C. H. Action type-based factorial structure of brief COPE among Hong Kong Chinese. *Journal of Psychopathology & Behavioral Assessment*. 2016. Vol. 38(4). P. 631–644. <https://doi.org/10.1007/s10862-016-9551-0>
- Van Gils Y., Bleijenbergh R., Brosens C., Van den Branden L., Rimaux S., Kuipers Y. J. The validation of the brief COPE in a belgian perinatal population. *Maternal and Child Health Journal*. 2022. Vol. 26(10). P. 2050–2059. <https://doi.org/10.1007/s10995-022-03476-5>
- Vodopyanova N. E. Psihodiagnostika stressa [Psychodiagnosics of stress]. *Izdatelskiy dom "Piter" – Publishing house "Peter"*. 2009. 336 p. <https://shorturl.at/DKOR2>
- Weeratunga E., Senadheera C., Hettiarachchi M., Perera B. Validation of the Sinhalese Version of Brief COPE Scale for patients with cancer in Sri Lanka. *BMC psychology*. 2022. Vol. 10(1). P. 1–11. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00863-z>

Додаток

Опитувальник Brief-COPE C. Carver, 1997)
(адаптація Т. Яблонська, О. Вернік, Г. Гайворонський, 2023)

Інструкція: Наступні пункти стосуються того, як Ви справлялися зі стресом у своєму житті відтоді, як дізналися, що почалося повномасштабне вторгнення. Оцініть наведені нижче твердження відносно того, наскільки вони стосувалися саме Вас.

Твердження	Я зазвичай цього не робив/не робила	Я рідко це робив/робила	Я робив/робила це час від часу	Це саме те, що я зазвичай робив/робила
1. Я звертав(ла)ся до роботи чи іншої діяльності, щоб відволіктися від думок.				
2. Я зосереджував(ла) свої зусилля на тому, щоб щось зробити щодо ситуації, в якій я опинив(ла)ся.				
3. Я говорив(ла) собі: "Це нереально".				
4. Я вживав(ла) алкоголь або інші речовини, щоб почуватися краще.				
5. Я отримував(ла) емоційну підтримку від інших.				
6. Я відмовляв(ла)ся від спроб впоратися з цим.				
7. Я вживав(ла) заходів, намагаючись покращити ситуацію.				
8. Я відмовляв(ла)ся вірити, що це сталося.				
9. Я говорив(ла) щось, щоб позбутися своїх неприємних почуттів.				
10. Я отримував(ла) допомогу та поради від інших людей.				
11. Я вживав(ла) алкоголь або інші речовини, щоб допомогти собі пройти через це.				
12. Я намагав(ла)ся побачити це в іншому світлі, зробити це більш позитивним.				
13. Я критикував(ла) себе.				
14. Я намагав(ла)ся продумати стратегію своїх подальших дій.				
15. Я отримував(ла) почуття розуміння та комфорту від когось.				
16. Я відмовляв(ла)ся від спроб впоратися.				
17. Я шукав(ла) щось хороше в тому, що відбувається.				
18. Я жартував(ла) з цього приводу.				
19. Я робив(ла) щось, щоб менше про це думати, наприклад дивив(ла)ся телевізор, читав(ла), мріяв(ла), спав(ла) чи робив(ла) покупки.				
20. Я приймав(ла) реальність того, що це сталося.				
21. Я виражав(ла) свої негативні почуття.				
22. Я намагав(ла)ся знайти втіху у своїй релігії чи духовних переконаннях.				
23. Я намагав(ла)ся отримати пораду або допомогу від інших людей щодо того, що робити.				
24. Я вчив(ла)ся жити з цим.				
25. Я довго розмірковував(ла) над тим, які кроки робити для подолання ситуації.				
26. Я звинувачував(ла) себе в тому, що сталося.				
27. Я молив(ла)ся або медитував(ла).				
28. Я сміяв(ла)ся над ситуацією.				

Примітка. Інструкцію і варіанти відповіді на запитання сформульовано в ситуаційній версії від "1" ("я зазвичай цього не робив") до "4" ("це саме те, що я зазвичай робив"); для диспозиційної версії варіанти відповідей від "1" ("я взагалі цього не роблю") до "4" ("саме це я роблю").

Шкали методики:

- Активне подолання: пп. 2 і 7 (копінг, фокусований на проблемі)
- Використання інформаційної підтримки: пп. 10 і 23 (Копінг, фокусований на проблемі)
- Позитивний рефреймінг: пп. 12 і 17 (копінг, фокусований на проблемі)
- Планування: пп. 14 і 25 (копінг, фокусований на проблемі)
- Емоційна підтримка: пп. 5 і 15 (копінг, фокусований на емоціях)
- Вираження емоцій: пп. 9 і 21 (копінг, фокусований на емоціях)
- Гумор: пп. 18 і 28 (копінг, фокусований на емоціях)
- Прийняття: пп. 20 і 24 (копінг, фокусований на емоціях)
- Релігія: пп. 22 і 27 (копінг, фокусований на емоціях)
- Самозвинувачення: пп. 13 і 26 (копінг, фокусований на емоціях)
- Самовідволікання: пп. 1 і 19 (унікаючий копінг)
- Відмова: пп. 3 і 8 (унікаючий копінг)
- Вживання психоактивних речовин: пп. 4 і 11 (унікаючий копінг)
- Поведінкове розмежування: пп. 6 і 16 (унікаючий копінг)

Копінг, фокусований на проблемі (пункти 2, 7, 10, 12, 14, 17, 23, 25). Характеризується активним подоланням, використанням інформаційної підтримки, плануванням та позитивним рефреймінгом. Високий бал свідчить про копінг-стратегії, які спрямовані на зміну стресової ситуації. Високі бали свідчать про психологічну силу, стійкість, практичний підхід до вирішення проблем і передбачають позитивні результати.

Копінг, фокусований на емоціях (пункти 5, 9, 13, 15, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28). Характеризується вираженням емоцій, використанням емоційної підтримки, гумору, проявами прийняття, самозвинувачення, стратегіями, основаними на вірі. Високий бал вказує на стратегії подолання, які спрямовані на регуляцію емоцій, пов'язаних зі стресовою ситуацією. Високі або низькі бали не пов'язані однозначно з психічним здоров'ям та психологічним благополуччям, але можуть бути використані для ширшого формулювання стилів подолання респондента.

Унікаючий копінг (пункти 1, 3, 4, 6, 8, 11, 16, 19). Характеризується такими аспектами, як самовідволікання, заперечення, вживання психоактивних речовин і уникнення. Високий бал вказує на фізичні чи когнітивні зусилля, спрямовані на відсторонення від стресора. Низькі оцінки зазвичай свідчать про адаптивне подолання.